

FORENINGEN NORDEN

Medlemsblad for

Foreningen NORDEN Fredensborg

Nr. 92 august 2024

fredensborg.foreningen-norden.dk

Vi er på Facebook

Formandens klumme

Skumringstid i Norden og Nordisk Litteraturuge 2024

Foreningen NORDEN har i år desværre fået afslag på støtte til afholdelse af Skumringstid i Norden og Nordisk Litteraturuge.

Men Litteraturugen har stor kulturel betydning og den samler og inspirerer mennesker over hele Norden og Baltikum gennem litteraturens kraft.

Derfor har Foreningen NORDEN besluttet, at arrangere Nordisk Biblioteksvecka 2024 og indbyder os til at deltage.

Temaet i år er Frihed i Norden og med fokus på Island, som i år kan fejre 80 år som selvstændig nation. Lokalfdelingen vil naturligvis igen afholde Skumringstid i Norden på Humlebæk Bibliotek.

Læs mere under Kommende arrangementer.

Frihed og vundernes endeligt

Frihed i Norden er værd at fejre i betragtning af de krige og mange truende konflikter i verden omkring os. Men det skal også minde os om vores egen voldelige og krigeriske fortid – fra vikingetid, middelalder og nyere tid.

Den udryddelseskrig Valdemar den Store og Biskop Absalons hære førte mod venderne i det nuværende Baltikum og Tyskland var voldsom og brutal.

Venderne tog på krigstogter til de danske kyster, de var frafaldne kristne, de dyrkede stadig guden Svantevit, og det gjorde det i samtiden helt acceptabelt at brænde, hærge og udrydde dem, deres huse, byer og helligdomme. Venderne var dygtige håndværkere og handelsmænd og nogle havde bosat sig i det sydligste Danmark. Men venderne findes i dag ikke mere. Det slaviske folk er enten udryddet eller assimileret, så der i dag kun er få vidnesbyrd om deres eksistens – i form af stednavne som Vindeby, Korselitse og Tillitse på Lolland-Falster.

Udgivet af Foreningen NORDEN

Fredensborg lokalafdeling

norden.fredensborg@gmail.com

cvr 32709745

Redaktion: Lisa Juhler

Ansvarshavende redaktør: Lisa Juhler

Oplag: 110 eksemplarer

Forsidefoto: Fra en medlemsrejse til Island i 2005. Fotograf: Heidi Ølgard

Foreningen Nordens bestyrelse:

Lisa Juhler, Kirkeskov alle 9, st, lejl.3

3050 Humlebæk ☎ 2251 0829

Jan Hellen, Bygvænget 826

2980 Kokkedal ☎ 4016 5105

Ina Laursen, Baunebjergvej 15 C

3050 Humlebæk ☎ 40346335

Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,

2980 Kokkedal ☎ 6130 2980

Kontingent:

Personligt medlemskab: 315 kr.

Husstandsmedlemskab: 410 kr.

Pensionist: 215 kr.

Pensionistpar: 260 kr.

Foreningens konto: Danske Bank
reg 1551 kontonummer 7107110

Rikke Baltzar fra Humlebæk er vild med islandske heste. Hun har redet og interesseret sig for islandske heste siden hun var 8 år. Gennem årene har hun været i Island flere gange for at holde hesteferie. I 2020 var hun igen afsted og skrev lidt om sine oplevelser her i bladet.

Hun red 5-6 timer om dagen i 6 dage gennem den fantastiske natur.

Kommende arrangementer

Tirsdag den 10. september

Udflugt til Dunkers Kulturhus i Helsingborg

Tag med en tur til det smukke og seværdige Dunkers Kulturhus ved havnekajen i Helsingborg. I huset kan man se flere udstillinger, bl.a en udstilling af kongelig hoffotograf Alfred B. Nilson med fotos fra Helsingborg i årene 1899-1912 og en fotoudstilling om menneskets møde med dyr og natur af Julia Lindemalm.

Vi tager toget kl. 10.05 fra Kokkedal St., 10.08 fra Nivå St. og kl. 10.13 fra Humlebæk Station eller mødes i færgeterminalen i Helsingør kl. 10.30.

Deltagerne betaler selv transport og frokost. Entre til Dunkers Kulturhus er gratis på tirsdage i efteråret. Efter udstilling og frokost, kan vi, hvis vejret er med os, gå en tur på den dejlige havnepromenade. Vi regner med hjemkomst ca. kl. 15.00.

Har du lyst til at deltage kan du tilmelde dig til Lisa Juhler på tlf. 22510829 eller på mail lisajuhler@gmail.com senest den 1. september.

Tirsdag den 24. september kl. 19.00-21.00 på Humlebæk Bibliotek

Babettes Gæstebud – en dramatisering af Karen Blixens novelle. En teatermonolog af Anders Ahnfelt-Rønne

Dette er beretningen om en uforglemmelig middag med de mest udsøgte franske retter og vine. En af gæsterne var den svenske general Löwenhielm, som nu tænker tilbage på den usædvanlige historie om Babette. En historie, der begynder i revolutionsdagene i Paris 1871 og fører til en trist og barsk provins i Norge. Her forandres Babettes liv, da hun vinder den store gevinst i lotteriet og bestemmer sig for at pengene skal bruges på et fransk festmåltid for byens fromme indbyggere.

Arrangeret i et samarbejde mellem Filmklubben Humlebien, Foreningen NORDENS Lokalafdeling og Fredensborgbibliotekerne.

Billetter á 30 kr. bestilles på fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer og inkluderer en øl/vand

Torsdag den 24. oktober kl. 19.00-21.30 på Humlebæk Bibliotek
Drama Langs Ishavet – på sporet af den glemte krig i Finnmark ved antropolog Ivan Bæhr

De dramatiske begivenheder under 2. verdenskrig trækker spor i landskab og mennesker i Finnmark i det nordligste Norge. En voldsom historie, som sikkert de færreste herhjemme kender til, og en historie som gennem årtier blev fortiet i Norge.

Arrangeret i samarbejde Fredensborgbibliotekerne.

Billetter á 60 kr. bestilles på fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer. For medlemmer af Foreningen Norden og Biblioteksklubben er prisen 50 kr. Inkluderer en øl/vand.

Mandag den 11. november kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek Skumringstid i Norden

Årets tema er Fred i Norden og sætter fokus på Island, der i år kan fejre 80 år som selvstændig nation.

Island har en rig litterær arv og i nutiden har landet en stor og levende litteratur.

Vi fejrer Island og Fred i Norden med oplæsning af årets tekst, med foredrag, sang og musik.

Skumringstid arrangeres i samarbejde med Fredensborg Bibliotekerne.

Yderligere informationer om aftenens program og billetbestilling kan senere ses på Fredensborg Bibliotekernes hjemmeside og i lokalafdelingens medlemsblad i oktober.

Lisbeths mindeord om Leif David Nielsen

Jeg læser med sorg meddelelsen om Leif David-Nielsens bortgang. - Jeg har så ofte tænkt på ham.

Han var her Ved Damhussøen i 2020 med en smuk og frodig vildvin, efter Eiriks død 15.juni.

Jeg har ikke set ham siden! - Men har ofte tænkt på, hvordan han og Lill mon havde det!

De var de medlemmer i foreningen, som Eirik og jeg var allermest sammen med, såvel i vores hjem i Nittedal som i deres hjem i Fredensborg, hvor vi nød Lills pragtfulde "køkken": Hun var en opsigtsvækkende god kok, og jeg opgav på forhånd at konkurrere med hende. Lill udfoldede også gerne sine talenter i forbindelse med de mange fine foreningsarrangementer, som vi var med til! - Det husker I vel!

Leif David var rørende opmærksom på mine små talenter som visesanger og sangskriver!

Jeg sang helst på hans opfordring! -- og meget gerne på de 3 skandinaviske sprog, hvoraf dog kun en enkelt selvgjort vise var på svensk: et uglestet sprog i Visens Venner i København, men Visens Venner i Hillerød og i Nordsjælland havde et bedre, nordisk sprogøre.

Måske takket være Foreningen Norden? - Det tror jeg!!

Der stod et fikst og færdigt orkester til Eirik, da vi begge, endelig som pensionister - flyttede ned til "min mors gamle hus ved Damhussøen" i maj 2006. Det kom sig således:

Arne Gunnar havde været sammen med Foreningen Norden til en 17. maj i Nittedal, og nu ville han have noget tilsvarende i Fredensborg! Han og Eirik lagde så grunden til Fredensborg Byorkester, som levede i bedste velgående, med rigtig mange, velspillende medlemmer, som vi i mange år derefter sluttede op om, ved bl.a. store julearrangementer, juletræstænding og - ikke mindst Dronning Margrethes velkomst til byen på fødselsdagen 16. april, med fakkeltog og Fredensborg Byorkester på plads! Leif David var der altid, og jeg glemmer ikke et rørende syn i forbindelse med et venskabstræf i Fredensborg, hvor han kom gående på fortovet med adskillige kaffekander strittende ud fra sig,-- en helt selvfølgelig attitude! - Han sparede aldrig sig selv, hvis han kunne gøre noget

for Foreningen Norden, og Lill bakkede op hvor hun kunne!

Jeg mindes dem med stor varme og taknemmelighed, og jeg ved, at jeg ikke er alene!

På forhåbentligt gensyn og kærlig hilsen til jer alle fra Lisbet Lyngenbo Sekkelsten

Omvisning på Christiansborg

Mandag den 17. juni var der omvisning på Christiansborg.

Vores vært var Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti. Marianne Bigum er medlem af Nordisk Råd og ordfører i Folketinget vedrørende nordisk samarbejde.

Vi var 30 medlemmer fra Nordsjællandskredsens afdelinger, der mødte op ved Christiansborg. Her blev vi efter sikkerhedstjek ført til forhallen og vandrehallen, hvor vi bl.a. kunne se kopi af Grundloven af 1849. Vi kunne dog også se originalen, der lå sikret under glas i Grundlovsværelset. Grundloven kan i år fejre 175 år.

Vi fik også historien om den smukke frise, der pryder hele vandrehallen. Den er skabt af maleren Rasmus Larsen, der færdiggjorde den i 1921. Her er blomster, dyr, finurlige krummelurer og symboler med malerens kommentarer til politikerne og det politiske system.

Vi gik videre til landstingssalen, hvor der i forværelset hænger statsministerportrætter. Turen gik videre ad lange gange mod SFs egne kontorer, hvis vægge var prydet af gamle valgplakater og portrætter.

Så gik turen til Folketingssalen, der var mennesketom, da Folketingets medlemmer er gået på ferie. Der var i det hele taget meget stille på Borgen den pågældende mandag.

Vi sluttede eftermiddagen af med et ophold i SFs mødelokale, hvor Marianne fortalte lidt om arbejdet som folketingsmedlem. En pudsig detalje: Grunden til, at man tit ser medlemmer spise slik i salen skyldes, at man ikke må medbringe mad i salen. Møder og debatter kan være langstrakte. Så hjælper det med lidt sukker.

Vi havde en fin eftermiddag i den fine gamle borg.

Tekst og foto/LIJ

Ekspeditionstur gennem Irske hav, og øgrupper i skotske og engelske farvande i maj 2024.

Kære Fredensborg Norden medlemmer.
Jeres gode formand Lisa Juhler har overtalt mig til at forsøge at berette om en tur, som min frue Ellen og jeg havde af i juni måned 2024.

Turen blev udført med Norske Hurtigrutens båd M/S Maud fra den 1. til 13. juni. På kortet kan I se sejlruten, som udgik og sluttede i havnen Dover, de røde markeringer med stednavn viser de 11 stop, som havde undervejs.

Det kan måske drøftes, hvor stor interesse en tur til det omtalte område kan have for os Norden-medlemmer, men går vi lidt tilbage i historien kan det jo vises, at vore forgængere vikingerne var særdeles aktive i store dele af områderne. Og selv om det er 1.000 år siden, føler de sig stadig som en historisk arv af det, noget, som vi kunne se, de på mange områder holder fast ved, og er stolte af

Turen, som blev markedsført som et ekspeditions krydstogt, hvor det også blev understreget, at det krævede mere fysisk aktivitet, end et normalt krydstogt, og at landsætning mange

steder ville foregå med såkaldte ekspeditionsbåde på svært tilgængelige øer. Så ud over den normale besætning var der også et ekspeditionsteam på 12 – 13 medlemmer, som assisterede ved landsætningerne, og som på deres forskellige områder var meget vidende på ornitologiske, historiske og videnskabelige emner, og som underholdt med flere foredrag undervejs.

Efter landing i lufthavnen Gatwich syd for London og en bustur til Dover, ventede der inden ombordstigningen en grundig instruktion i skibets sikkerhed i Dover forhenværende jernbaneterminal.

Vi var del af en rejsegruppe på 28 danskere plus en guide ud af de i godt 480 personer som deltog i turen. M/S Maud havde plads til ca. 530 passagerer.

Første dag gik fra Dover og til Fishguard, en heldags sejltur gennem Engelske Kanal, og med god mulighed til at lære skibet og vores danske gruppe at kende. Vejret var aldeles strålende, totalt vindstille og med blå himmel, og efter udkald fra ekspeditionsteamet, at der i området var mulighed for at spotte hvaler, blev der trængsel ved lønningen, og en flok delfiner krydsede vores kurs.

Det var også den eneste hele dags sejlads, vi havde, for normen var, at vi sejlede om natten og lå ved land om dagen.

Fishguard er en ganske lille by på SV-kysten af Wales, kendt for færgeforbindelsen til Rosslare i Irland. Men der var ikke ledig kajplads til Maud, så efter landstigningen fra gummibådene blev vi modtaget af søde mennesker i nationaldragter, og med smagsprøver (og opskrifter) på lokale småkager.

Men nogle kilometer længere inde ad kysten ligger en by Sct. Davids, kendt som Storbritanniens mindste by med kun 1.600 indbyggere, men også kendt for sin Katedral Sct. Davids, opført i 1.200 tallet, men

beliggende på et helligt pilgrimsted kendt helt tilbage fra år 600.

Man hævder, at på den yderste dag talte 2 pilgrimsbesøg til Sct. David lige så meget som et besøg til Rom.

Der var indsat shuttlebusser til et besøg i det imponerende ruin-område med katedralen.

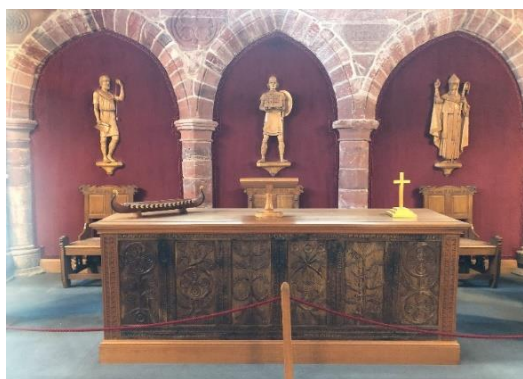
Den følgende dag ankom vi til Belfast kendt som hovedstaden i Nordirland. Men også kendt som stedet, hvor den herostratisk berømte liner "Titanic" blev bygget.

Byens helt nybyggede Titanic-museum lagde stor vægt på også at fortælle historien om det nu nedlagte store skibsværft Harland & Wolff, hvor "Titanic" blot var én af utallige store linere, bygget på værftet.

En fin vinkel på denne historie var, at man siddende i en lille sporvogn kørte ned gennem museet fra etage til etage, og her hørte en 13-årig dreng fortælle, at han netop var blevet ansat som nittedreng, at hans far og bror også arbejdede på værftet, og på vejen ned på store billeder og enkelte gamle film fulgte byggeprocessen af disse giganter.

I nattens løb sejlede vi derefter mod Hebriderne, og næste morgen lå vi forankret ved Castle Bay i den sydligste ø Barra. Undervejs fik vi lidt fornemmelse af vejret i de farvande så vi blev rullet og vugget til en dejlig søvn om natten. Igen var der landgang med egne tenderbåde, byen var meget lille, og største seværdighed var en massiv borg på en lille ø midt i bugten, den var tilsyneladende ubeboet, men ifølge guiden beløb huslejen sig til en årlig afgift på et pund plus en flaske whisky. Vedligeholdelsen har nok været det dyreste.

Fjerde dag ankom vi til krydstogtskajen i Kirkwall på Orkneyøerne som indtil 1468 var norsk område. I shuttlebus blev kørt den korte afstand ind til byen, og fik her en spændende spadseretur.

Øerne er en del af Scotland, men det nordiske (norske) islæt er stadig særdeles tydeligt, Det gælder især de geografiske navne som øer, landskaber og veje.

Men vi bemærkede da også den lidt specielle opstilling i den gamle Sct. Magnus Katedral grundlagt i 1137.

På alteret ser vi en model af et vikingskib, og figurerne bag er en viking sammen med kirkens bygmester (t.v.) og biskoppen lidt ude til højre.

Næste nat sov vi atter godt i det bølgende hav, og om morgenen vågnede vi op i havnen Stornoway i de nordlige Hebrider. Her var vi fortøjlet langs en kaj centralt i byen, så det var jo nemt.

Og stadig havde vi fornemmelsen af det fremherskende vejr i den del af verden, der var en del regn.

Sjette dag ankom vi til Whisky-øen Islay, stadig i det skotske område. Hovedbyen er Port Ellen, og der findes adskillige af de kendte og dyre whisky destillerier. Det var muligt at booke på en bustur til et af de mest kendte, men da vi ikke havde nogle præferencer, foretrak vi at gå først til Laproaig, derefter til Lagawulin, i alt 4 km. - hver vej -, hvad gør man dog ikke for en god smagsprøve. Syvende morgen lå vi til kajs i Port Douglas på Isle of Man. En selvstyrende ø under den britiske krone, og med særdeles lave skatterater, på engelsk betegnet som Tax-heaven. Det var søndag morgen, og der havde i et par dage været

stort årligt motorcykeltref på øen, disse tusindvis af M.Cer. skulle nu med færgerne hjem, og kørte rundt overalt i byen og især på havnen i Port Douglas, så vi valgte at tage på tur med en af øens turistattraktioner, et gammelt damp tog, med oprindelsen tilbage fra 1800-tallet. Turen kørte til endestationen Port Erin på SV-kysten, og varede ca. en time hver vej. Og med god mulighed, både for at se den flotte natur undervejs, og i den 8 personers kupé, som togvognene var opdelt i, også få en snak med de engelske medrejsende, for øvrigt et par af motorcyklisterne, som også benyttede lejligheden til en alternativ rejsemåde.

Ottende morgen lå vi igen langs kaj, denne gang på SØ-kysten af Irland i byen Waterford, som siges at være Irlands ældste by, grundlagt ca. år. 850, og atter havde norske vikinger været på spil. Centrum i byen kaldes stadig ”The Wiking triangle”, og havde på det tidspunkt været befæstet af en kraftig mur.

Om natten gik det mod varmere himmelstrøg, så vi vågnede op ved passage af en række klippeskær, og endte til ankers inde i en flot naturhavn på Scilly-øerne. Her er der subtropisk klima p.g.a. påvirkningen af Golfstrømmen.

Igen skulle vi i landgangsbådene, og om formiddagen besøgte vi øen St. Marys, hvor flertallet af de ca. 2.500 indbyggere bor. Ud af de i alt 1500 klippeøer er kun 5 beboet.

Efter rundturen i den lille by Hugh Town, og en kop kaffe i en lille have-cafe, valgte jeg at se det lokale redningsbåd-besøgscenter, en vigtig del af øernes beredskab, med tanke på alle de frygtede skibsforslis, som gennem tiderne er sket her.

Efter frokost om bord var der landgang igen, nu på den næststørste ø Tresco.

Den er verdenskendt for sin flotte botaniske park, hvor der vokser ca. 20.000 forskellige planter fra 80 forskellige lande over hele verden. Og beliggende i ruinerne af et tidligere benediktinerkloster.

I parken er der desuden et museum med udstilling af galionsfigurer fra nogle af de mange skibe, som endte deres dage på klipperne her.

Så var vi atter tilbage i Den engelske kanal, og kunne følge besejlingen af byen Dartmouth og fortøjningen mellem to bøjer på floden Dart. Byen er bl.a. kendt for at være sidste havn, som udvandrerskibet ”Mayflower” forlod med sin flok af pilgrimme på sejladsen til Amerika i 1620-erne, hvilket det lokale museum også gør en del ud af at fortælle.

Den 13. og sidste morgen kunne vi skue ind mod Dovers hvide klinter. Kufferten var pakket og sat ud foran kabinedøren aftenen i forvejen, med en farveafmærkning på, så vi kunne finde den på Doverstationens venteområde, inden vi skulle borde bussen for

transport til Gatwich lufthavnen og med flyet til København, men alt fungerede perfekt.

På sejlturen var vi også sammen med en stor del englændere, og når vi snakkede med dem og spurgte, hvorfor de valgte sådan en måde at komme rundt i deres land på, fik vi ofte et svar, at det kan være ret besværligt at komme rundt til de mindre britiske øer, med lange transportveje og færgeforbindelser.

Så dette krydstogt, var en perfekt måde for dem til at komme rundt og se deres afsidesliggende øer og landskaber på.

Tekst og fotos: Henrik Albæk, Formand for Halsnæs-afdelingen

NORD – Nordisk Litteraturfestival 13. til 14. september

NORD – Nordisk Litteraturfestival finder sted på Kulturværftet i Helsingør og har siden 2016 præsenteret publikum for stærke, nordiske forfattere, kunstnere og intellektuelle. Det er et stædet for det frie ord og den frie tanke. Festivalen har et særligt fokus på at igangsætte dialog på tværs af de nordiske lande og styrke de nordiske sprog og den nordiske litterære tradition.

Som medlem af Foreningen Norden har du mulighed for at købe billet til dette års festival med 15 % rabat. Se mere på www.nordfestival.dk.

Festivalen løber over to dage, og du kan møde forfattere som Trude Marstein (N), Dy Plambeck (DK), Niviaq Korneliussen (GL), Svend Åge Madsen (DK) Therese Bohman (S), Naja Marie Aidt (DK), blive kloge på Edith Södergran (FI), deltage i nordisk morgensang, Silent Reading og meget, meget mere.